

INFORMACE PRO TĚHOTNÉ ŽENY V ĚŘE COVID-19

(Informace platné k 14.3.2020)

V České republice porodí za rok přibližně 110 000 žen, denně proběhne tedy kolem 300 porodů. Donošené těhotenství trvá 280 dnů, tzn. že v každém okamžiku je v ČR přibližně 85 000 žen v různém stadiu těhotenství.

Sdělovací prostředky a média se ve svém zpravodajství věnují popisu obecné situace, které jsou velmi znepokojující. Dá se předpokládat, že těhotné ženy jsou těmito obecnými informacemi o COVID-19 znepokojeny ještě více, neboť zvýšený zájem o vlastní zdraví a pocit zvýšené zodpovědnosti je v době těhotenství a mateřství zcela přirozený. Některé ženy jsou samozřejmě znepokojeny méně, některé více, ale mnohé jsou naprosto vyděšené, čehož jsme svědky při své práci. Často jsou ještě více znepokojeni partneři a rodinní příslušníci.

Vážené a milé těhotné ženy a rodičky,

smyslem tohoto příspěvku je podat Vám a vašim rodinným příslušníkům, informace o rizicích COVID-19 v těhotenství, přičemž v žádném případě nechci tímto situaci kolem COVID-19 nijak bagatelizovat. Panika může ale napáchat mnoho škody.

Epidemiologická situace

- Epidemiologická situace se rychle mění a přesnější informace získáte z jiných zdrojů – např. ze stránek Ministerstva zdravotnictví
- Přes obrovské počty nakažených pacientů ve světě, bylo popsáno jen několik málo desítek těhotných žen s nemocí COVID-19
- Nebylo zaznamenáno žádné úmrtí matky, plodu ani novorozence po porodu v souvislosti s COVID-19
- Zdravé ženy (mezi které patří většina těhotných v ČR) nejsou k nákaze virem náchylnější než běžná populace
- Zvýšené opatrnosti je nutno dbát u žen s dalšími chorobami (výrazně oslabená imunita, rakovinné onemocnění, chronické postižení plic apod.)
- Je vhodné mít na paměti, že pravděpodobně existují jedinci bez příznaků, kteří mohou virus přenášet

Přenos viru

- Virus se šíří z člověka na člověka přes dýchací cesty kapénkami, přes kontaminované povrchy a přes spojivky dotykem kontaminovaných rukou
- Virus byl nalezen ve stolici a v poševním sekretu, tato cesta přenosu viru na plod v průběhu porodu nebyla ale prokázána
- Podle dosavadních údajů se virus velmi pravděpodobně nepřenáší z matky na plod v děloze (dokumentován byly jen 1-2 případy), nákaza novorozence je ale možná po porodu v důsledku blízkého kontaktu novorozence s matkou

Vliv na těhotnou ženu a rodičku

- Průběh onemocnění u těhotných bývá velmi lehký a většinou připomíná běžné nachlazení. Dalšími symptomy mohou být kašel, dušnost a horečka

- Nejtěžší příznaky, jako jsou zánět plic a hypoxie (nedostatek kyslíku), se vyskytují hlavně u rizikové populace - starší lidé, lidé s postižením imunity a s chronickými nemocemi jako jsou cukrovka, rakovinné onemocnění a chronické postižení plic
- Zatím byl popsán pouze jeden případ těžkého onemocnění rodičky (v Číně) ve 30. týdnu těhotenství, který vyžadoval mechanickou ventilaci plic, po porodu se pacientka uzdravila

Vliv na časně těhotenské komplikace

- T.č. nejsou k dispozici žádné údaje o zvýšeném riziku potratu v časném stádiu těhotenství
- Nejsou žádné údaje o zvýšeném riziku vrozených vad v důsledku styku s virem
- Je nicméně nutno říci, že virová onemocnění obecně rizika těchto komplikací zvyšují, je tedy na místě chránit se stejně jako před jiným virovým, např. chřipkovým onemocněním
- Zkušenosti s viry MERS a SARS (které jsou příbuzné s koronavirem) neprokázaly souvislosti s vyšším rizikem prvo- a druhotrimestrálního potratu

Péče o rodičku a novorozence při a po porodu

- Péče u porodu ani způsob porodu se nijak zásadně neliší
- Nedoporučuje se izolovat novorozence a rodičku po porodu. Doporučení z Číny z úvodní fáze současné epidemie bylo opačné a byla doporučena izolace novorozence po dobu 14 dnů. V individuálních případech musí být zváženy rizika a důsledky takového postupu – separace, vliv na kojení apod.
- Při testování vzorků mateřského mléka (v Číně u 6 případů) nebyla potvrzena přítomnost viru
- Největším rizikem u kojení tak je blízkost novorozence a matky a možná nákaza kapénkami
- Výhody kojení převažují rizika spojená s izolací novorozence
- Při péči o dítě a kojení je vhodné dodržovat tyto zásady:
 - Hygiena rukou před dotýkáním se dítěte
 - Nosit masku
 - V případě odsávání mateřského mléka požádat zdravou osobu o pomoc s podáním odstříkaného mléka novorozenci

Jaká jsou tedy hlavní rizika a výzvy spojené s COVID-19 na porodnických pracovištích?

- Největší výzvou je kontrola přenosu choroby z osoby na osobu a zabránění rozvoje infekce mezi zdravotníky a její následné rozšíření!!!
- Rozšíření nemoci mezi zdravotníky a následná opatření (nemocní zůstanou doma a osoby v kontaktu s nimi zůstanou v karanténě) by mohlo vést k problémům s personálním zajištěním chodu porodnic a neonatologických oddělení, zejména těch menších
- Nejedná se o strašení, ukázkou budiž situace v porodnici ve Frýdku Místku, která byla z karanténních důvodů na 14 dnů zavřena
- Respektujte, prosím, preventivní opatření nařízená jednotlivými nemocnicemi

Obecné doporučení těhotným ženám, které měly kontakt s COVID-19 anebo mají příznaky onemocnění COVID-19

- Platí obecná pravidla jako pro ostatní osoby – viz informace na stránkách Ministerstva zdravotnictví ČR
- Pacientky by měly kontaktovat 112, kde jim budou podány další informace

- Pacientky by neměly automaticky a bez ohlášení chodit přímo do zdravotnického zařízení, ke svému praktickému lékaři nebo registrujícímu gynekologovi
- Při nutnosti návštěvy porodnice v době, kdy je rodička v karanténě (porod, nezbytná kontrola v poradně apod.), doporučujeme:
 - dopravit se do porodnice pokud možno vlastním dopravním prostředkem
 - kontaktovat linku 112 a porodnici telefonicky
 - dostavit se pokud možno s jakoukoliv vlastní maskou
 - po příjezdu do areálu nemocnice opět kontaktovat porodnici, aby se o rodičku personál mohl postarat hned od vstupu do porodnice a byl omezen volný pohyb mezi ostatními rodičkami, jinými pacienty a zdravotníky

S přáním všeho dobrého, Ondřej Šimetka

Doc. MUDr. Ondřej Šimetka, Ph.D., MBA

Vedoucí perinatologického centra

přednosta Gynekologicko-porodnické kliniky

Fakultní nemocnice Ostrava